

Spis treści

Wstęp	11
1. Wskazywanie w komunikacji językowej	17
1.1 Rodzaje wskazywania	17
1.2 Wskazywanie naoczne jako multimodalny akt komunikacji	21
2. Charakterystyka gestu wskazującego	24
2.1 Struktura gestu wskazującego	24
2.2 Gest deiktyczny a gest wskazujący	27
2.3 Gest deiktyczny jako element większości klasyfikacji zachowań niewerbalnych	28
3. Intencjonalność	33
3.1 Intencjonalność komunikacyjna	34
3.2 Intencjonalność komunikacyjna a gesty	36
4. Intencjonalność komunikacyjna gestów w perspektywie rozwojowej. . .	43
4.1 Gest wskazujący a nabywanie mowy.	43
4.2 Dziecięce gesty wskazujące – proste zachowania czy złożone akty komunikacji?	47
4.3 Forma i funkcja gestów wskazujących małą człękkształtnych	54
5. Forma gestu wskazującego zdeterminowana kulturowo	61
5.1 Wskazywanie ręką	63
5.2 Wskazywanie ustami, oczami, głową, nosem	71
5.3 Forma wskazywania a konceptualizacja przestrzeni	75

6. Wybrane cechy gestów wskazujących oraz kontekst ich użycia jako potencjalne przejawy intencjonalności komunikacyjnej	77
6.1 Długość oraz czas wystąpienia zakończenia fazy wstrzymania gestu	77
6.2 Miejsce realizacji gestu	80
6.3 Perspektywa realizacji gestu wskazującego kierunek.	82
6.4 Spojrzenie nadawcy a intencjonalność komunikacyjna gestu wskazującego	83
6.5 Relacja słowo-gest jako wskaźnik intencjonalności komunikacyjnej.	85
7. Koncepcja badań własnych	90
8. Cechy intencjonalności komunikacyjnej gestów wskazujących a wzajemne widzenie się uczestników konwersacji (Badanie I)	96
8.1 Uczestnicy badania	96
8.2 Rejestracja materiału	97
8.3 Cel badania i hipotezy.	99
8.4 Materiał badawczy	100
8.5 Anotacja i wstępna analiza materiału	102
8.5.1 Identyfikacja gestów wskazujących	102
8.5.2 Identyfikacja fazy wstrzymania gestu, określanie jej długości oraz czasu zakończenia	106
8.5.3 Identyfikacja miejsca realizacji gestu w strefie gestykulacyjnej.	109
8.5.4 Identyfikacja kierunku spojrzenia osoby instruuującej	113
8.5.5 Zawartość semantyczna wyrażen współwystępujących z gestami wskazującymi	114
8.6 Współwystępowanie cech gestów wskazujących mogących świadczyć o intencjonalności komunikacyjnej	117
8.7 Wyniki analiz.	118
8.7.1 Dłuższa faza wstrzymania.	118
8.7.2 Zakończenie fazy wstrzymania po reakcji zwrotnej rozmówcy.	120
8.7.3 Realizacja gestu wskazującego w wyższej strefie gestykulacyjnej.	129
8.7.4 Monitorowanie spojrzeniem reakcji rozmówcy	136
8.7.5 Precyzja opisu elementów budowanej figury w wypowiedziach ustnych współwystępujących z gestami wskazującymi	138
8.8 Współwystępowanie cech potencjalnej intencjonalności komunikacyjnej	145
8.9 Wnioski	153
9 „Wskazywanie na”. Kulturowe determinanty formy gestów wskazujących (Badanie II)	156
9.1 Cel badania i hipotezy.	156

9.2 Badanie ankietowe. Opinia użytkowników języka polskiego dotycząca norm realizacji gestów wskazujących	157
9.2.1 Uczestnicy badania	157
9.2.2 Procedura badania.	158
9.2.3 Wyniki ankiet	158
9.3 Badania: „Wskazywanie na przedmioty” i „Wskazywanie na osoby”. Dostosowanie formy gestu wskazującego do norm kulturowych jako przejaw intencjonalności komunikacyjnej.	161
9.3.1 Uczestnicy badania	161
9.3.2 Badanie „Wskazywanie na przedmioty”. Procedura badania . . .	162
9.3.3 Badanie „Wskazywanie na osoby”. Procedura badania.	163
9.4 Materiał i jego anotacja	165
9.4.1 Wyniki badania „Wskazywanie na przedmioty”. Forma gestu a wskazywany przedmiot	173
9.4.2 Wyniki badania „Wskazywanie na osoby”. Forma gestu a wskazywana osoba	175
9.5 Forma gestu wskazującego a wskazywany obiekt. Zestawienie wyników badań „Wskazywanie na przedmiot” i „Wskazywanie na osobę”	179
Zakończenie	183
Literatura cytowana	188
Załącznik 1	202
Załącznik 2	209
Spis ilustracji	211
Spis tabel	215
Summary (The communicative intentionality of pointing gestures) . . .	217